

OPINIA

KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 9 października 2015 r.

**w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie
szczegółowych warunków i trybu przeprowadzenia naboru dla kandydatów na aplikację
sędziowską i aplikację prokuratorską oraz trybu powoływania i działania zespołu
konkursowego i komisji konkursowej**

Po zapoznaniu się z projektem rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzenia naboru dla kandydatów na aplikację sędziowską i aplikację prokuratorską oraz trybu powoływania i działania zespołu konkursowego i komisji konkursowej, Krajowa Rada Sądownictwa zdecydowanie negatywnie ocenia powielenie w opiniowanym rozporządzeniu dotychczasowych rozwiązań obowiązujących przy naborze na aplikację ogólną. Przyjęte rozwiązania nie uwzględniają bowiem szczególnego i specjalistycznego charakteru aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej w odmiennym od dotychczasowego modelu. Niewątpliwie nie było intencją ustawodawcy sprowadzenie naboru na te aplikacje do rangi aplikacji ogólnej.

Zdaniem Rady nabór na aplikację sędziowską i prokuratorską powinien odbywać się w drodze dwóch odrębnych konkursów przeprowadzanych w tym samym czasie. Odrębnie powinny być powoływane zespoły do opracowania pytań testowych i zadań pisemnych oraz komisje konkursowe do przeprowadzenia egzaminu. Konieczność rozdzielenia konkursu na obie aplikacje jest bezpośrednio związana z odmiennym ich programem i charakterem zawodów, do których wykonywania w przyszłości pretendują kandydaci. Wymaga to sprawdzenia nie tylko poziomu wiedzy z różnych, w części niepokrywających się dziedzin prawa, lecz także odmiennych predyspozycji osobowościowych.

Z opiniowanego projektu nie wynika, w jaki sposób powinny być układane pytania testowe, aby pozwalały na sprawdzenie nie tylko wiedzy prawniczej (znajomości przepisów), lecz przede wszystkim umiejętności rozwiązywania problemów prawnych. Część testu powinna mieć charakter psychologiczny i być poświęcona sprawdzeniu predyspozycji osobowościowych. W takiej sytuacji należałoby także przeanalizować czy czas przewidziany

na rozwiązanie testu jest odpowiedni do nowej formuły pytań testowych, a także czy nie należałoby zmienić (ograniczyć) ich liczby.

Przeprowadzenie odrębnych konkursów na aplikację sędziowską i prokuratorską w ocenie Rady jest dopuszczalne w świetle przepisów ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2012 r., poz. 1230 ze zm.). Należy wręcz zakładać, że taka była intencja ustawodawcy, który w miejsce aplikacji ogólnej wprowadził dwie odrębne aplikacje: sędziowską i prokuratorską, wymagające wykazania się wyższym poziomem wiedzy prawniczej i odpowiednimi predyspozycjami.

Zadania z zakresu drugiej części egzaminu konkursowego, o której mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, powinny być ukierunkowane przede wszystkim na sprawdzenie znajomości i umiejętności stosowania w odniesieniu do konkretnych stanów faktycznych przepisów prawa materialnego, ponieważ wiedza z zakresu procedur będzie podstawowym przedmiotem szkolenia zarówno w toku aplikacji sędziowskiej, jak i prokuratorskiej.

Zasadniczym mankamentem opiniowanego projektu rozporządzenia, wobec przyjęcia przez projektodawcę założenia przeprowadzenia jednego wspólnego konkursu, jest brak regulacji dotyczącej propozycji zasad dokonywania podziału kandydatów między aplikację sędziowską i prokuratorską, w szczególności czy wyboru będzie dokonywał kandydat, składając wniosek o dopuszczenie do egzaminu konkursowego, czy też podział ten będzie dokonywany po przeprowadzeniu konkursu, a jeżeli tak to na podstawie jakich reguł i przy zastosowaniu jakich kryteriów. Zarzut ten byłby bezprzedmiotowy w sytuacji odrębnego przeprowadzenia naboru na aplikację sędziowską i prokuratorską.

Odnosząc się do katalogu dziedzin prawa wskazanych w § 7 projektu rozporządzenia, stanowiących podstawę do opracowania pytań testowych i zadań pisemnych na egzamin konkursowy, podkreślenia wymaga, że brak jest w tym zakresie systematyki i harmonizacji, co należy ocenić jako wadę legislacyjną. Ponadto, biorąc pod uwagę właściwość sądów powszechnych, trudno znaleźć uzasadnienie dla wprowadzenia do tego katalogu zagadnień z zakresu prawa administracyjnego materialnego - ustroju samorządu terytorialnego (§ 7 pkt 1 lit. h oraz pkt 2 lit. b), przy jednoczesnym pominięciu tak ważnej dziedziny jak postępowanie w sprawach o wykroczenia. Od kandydatów na aplikację sędziowską i prokuratorską należy wymagać pogłębionej wiedzy z zakresu różnych dziedzin prawa, niekoniecznie tożsamy. Opracowując pytania testowe i zadania pisemne, komisje powinny uwzględnić różnice między aplikacją sędziowską i prokuratorską oraz położyć szczególny nacisk na sprawdzenie wiedzy kandydatów z zakresu tych dziedzin prawa, które mają największe znaczenie dla

danego zawodu. Nie będzie to możliwe, jeśli nabór będzie przeprowadzony w drodze jednego konkursu.